

God maakt de twee één

Jos Quak

**25 augustus 2018
Drachten**

**het Thoragedeelte
van deze week**

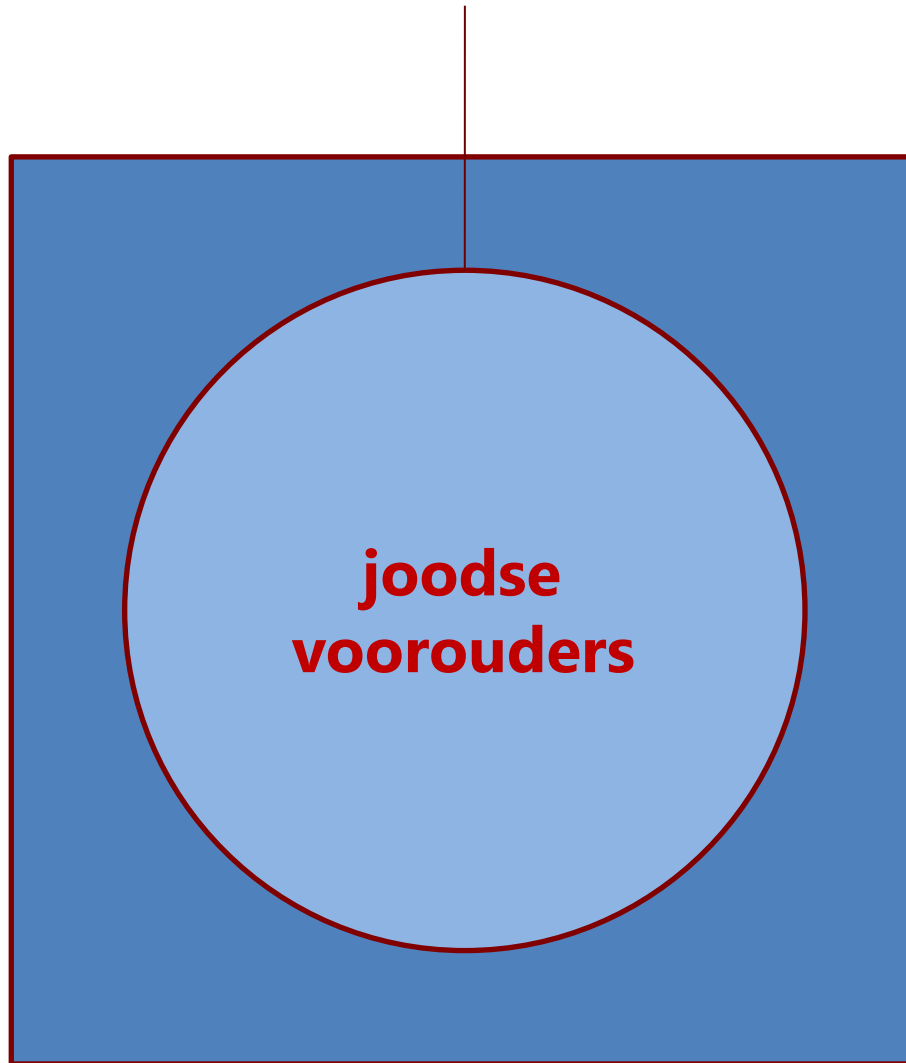
ki thetse

**Deuteronomium
21:10-25:19**

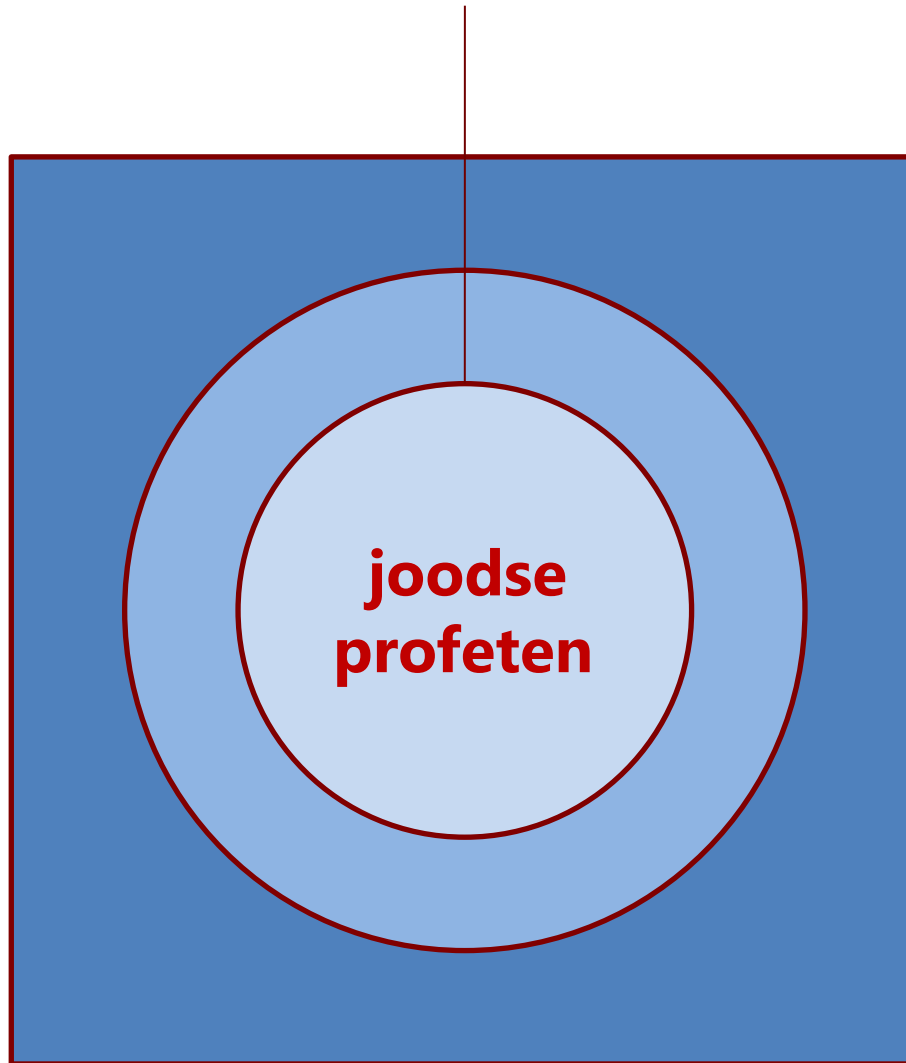
Het Nieuwe Testament

**joodse leerlingen
van Jezus**

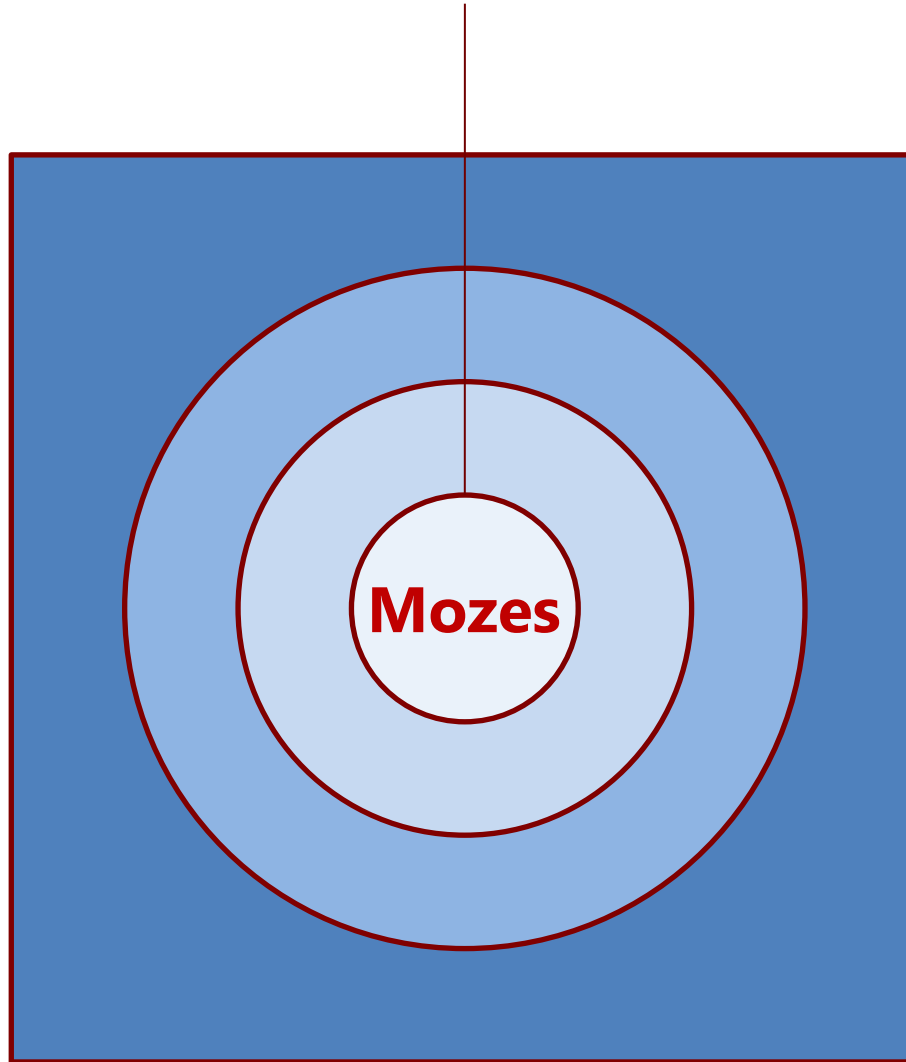
De Geschriften

De Profeten

De Thora

ki thetse

Deuteronomium 21:10a

leesrichting
←
כִּי-תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל-אֵיבֶיךָ

ki thetse là-milchamah 'àl-oivèjach

als je uitgaat voor de strijd tegen je vijanden

מלחמה = milchamah = strijd

Een tegenstelling..
Een **tweeheid**..

Enkele zinnen uit Ki thetse:

'nooit zul je een **dienstknecht** uitleveren aan zijn **heer..**' (23:16)

'een **zoon..** hoort niet naar de stem van.. **vader.. moeder..**' (21:18)

'een twist tussen **twee mannen..**' (25:1)

'**twee vrouwen..** één geliefd en één gehaat..' (21:15)

'een meisje.. aan een **man verloofd..** een **andere man** vind haar.. en ligt met haar..' (22:23).

'de os van je **broeder** of zijn schaap.. terugbrengen
zul **je** ze..' (22:1)

'nooit mag **je** aan een **broeder** van je.. opleggen
rente..' (23:20)

'een.. eerlijke weegsteen zal er bij **jou** wezen..' (*als je
iets verkoopt*) (25:15)

'leg geen beslag op het gewaad van een **weduwe**..
(*als ze je iets schuldig is*) (24:17)

'wat er **je** lippen uitgaat.. en zul je doen..' (*als je iets
belooft*) (23:24)

Steeds gaat het om spanningen tussen **twee** mensen.

Hoe komen die **twee** bij elkaar?
Hoe worden de **twee één**?

Dat is moeilijk.

Vaak kan dat niet.

Dat blijkt uit andere zinnen uit Ki thetse:

'nooit kome een **Amoniet** of.. **Moabiet** in de **vergadering**.. (23:4)

'geen kleeed van mengstof.. **wol** en **linnen** dooréén..' (22:11)

Die spanning tussen **tweeheden** vind je in veel teksten in de **Thora**.

Die spanning tussen **tweeheden** vind je in veel teksten in de **Thora**.

Er is echter een tekst in de **Thora** waar alles **één** is en **één** wordt:

De “Tien Woorden”

tien stukjes tekst

De "**Tien Woorden**" vind je in:

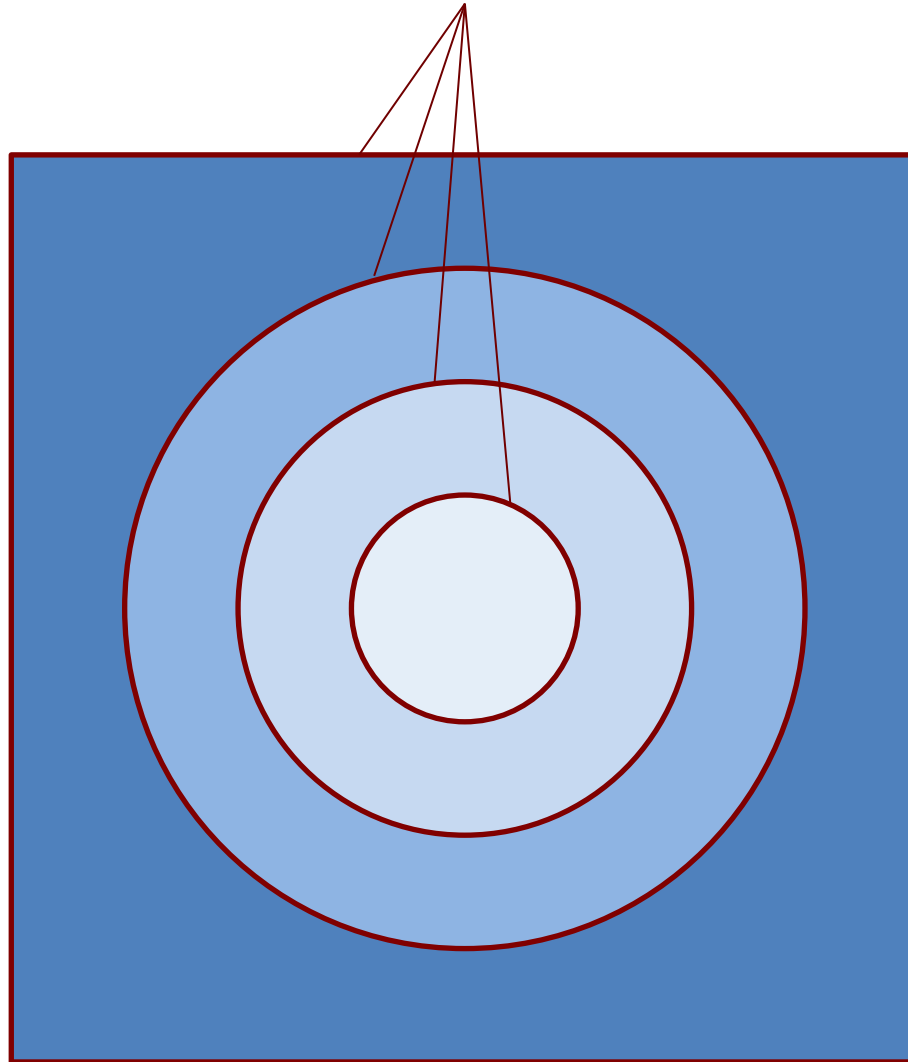
Exodus 20:2-17

En iets gewijzigd in:

Deuteronomium 5:6-18

De Bijbel

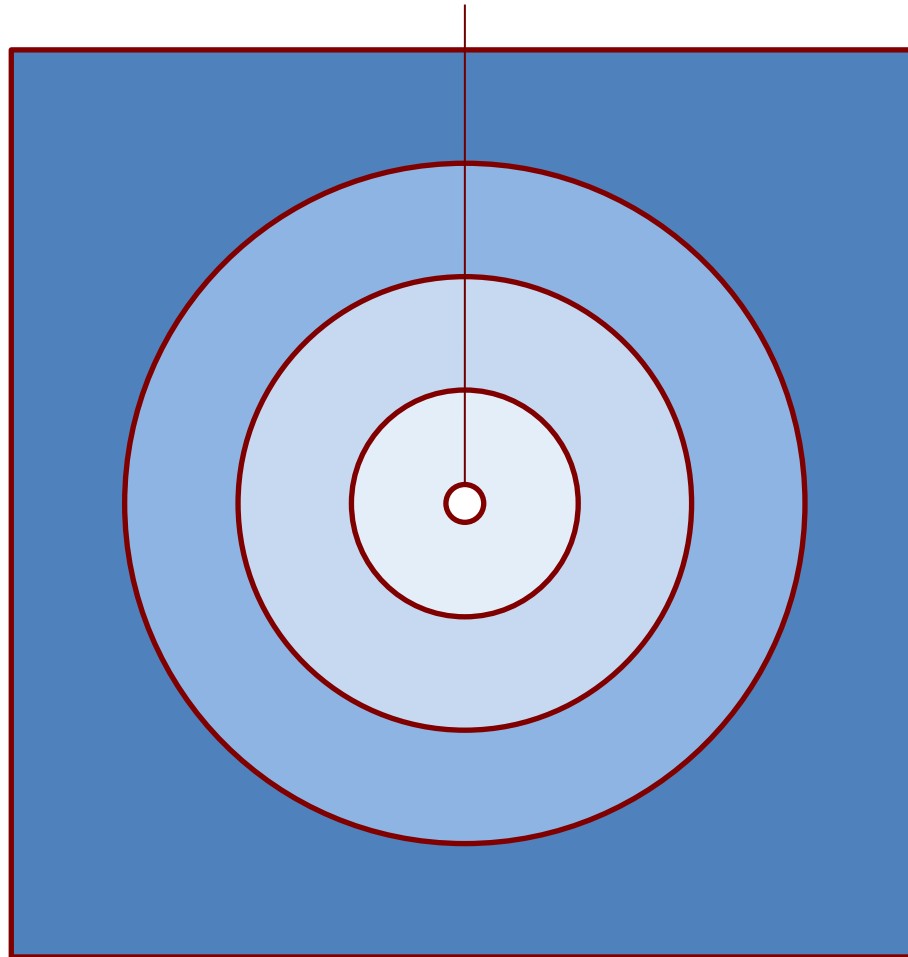
ingegeven
door
God

opge-
schreven
door
joodse
mensen

De "Tien Woorden" in de Bijbel

uitge-
sproken
door
God

opge-
schreven
door
God

Het **eerste woord** dat God uitspreekt

leesrichting

אֲנֹכִי

anochi

Ik

De eerste letter die God uitspreekt

alèf
1

De **alèf** drukt de **éénheid** uit.

Om "iets" te begrijpen, heb je een "tegen-iets" nodig. Wat **één** is, kun je niet begrijpen. Je verstand is er doof voor.

Daarom kun je de **alèf** niet horen.

God spreekt de “Tien Woorden” tweemaal uit:

1.

Als een **éénheid**

(Zoals GOD,
die **één** is,
ze begrijpt)

God spreekt de “Tien Woorden” tweemaal uit:

1.

Als een **éénheid**

(Zoals GOD,
die **één** is,
ze begrijpt)

2.

Als een **veelheid** van
woorden en **letters**

(Zoals WIJ MENSEN,
die in de **veelheid** leven,
ze begrijpen)

(1) Gods spreken als **eenheid**

'De stem van de **sjofar..**' (**Exodus 19:16,19; 20:18**)

De sjofar klinkt..

Bij **Rosj ha-sjanah** (de eerste dag van het jaar)

= de dag van de **schepping** van de **mens**

'Dan formeert JHWH God de mens van stof uit de grond en **blaast** in zijn neusgaten ademhaling van leven; zo wordt de mens tot levende ziel' (**Genesis 2:7**)

Volgens de joodse overlevering..

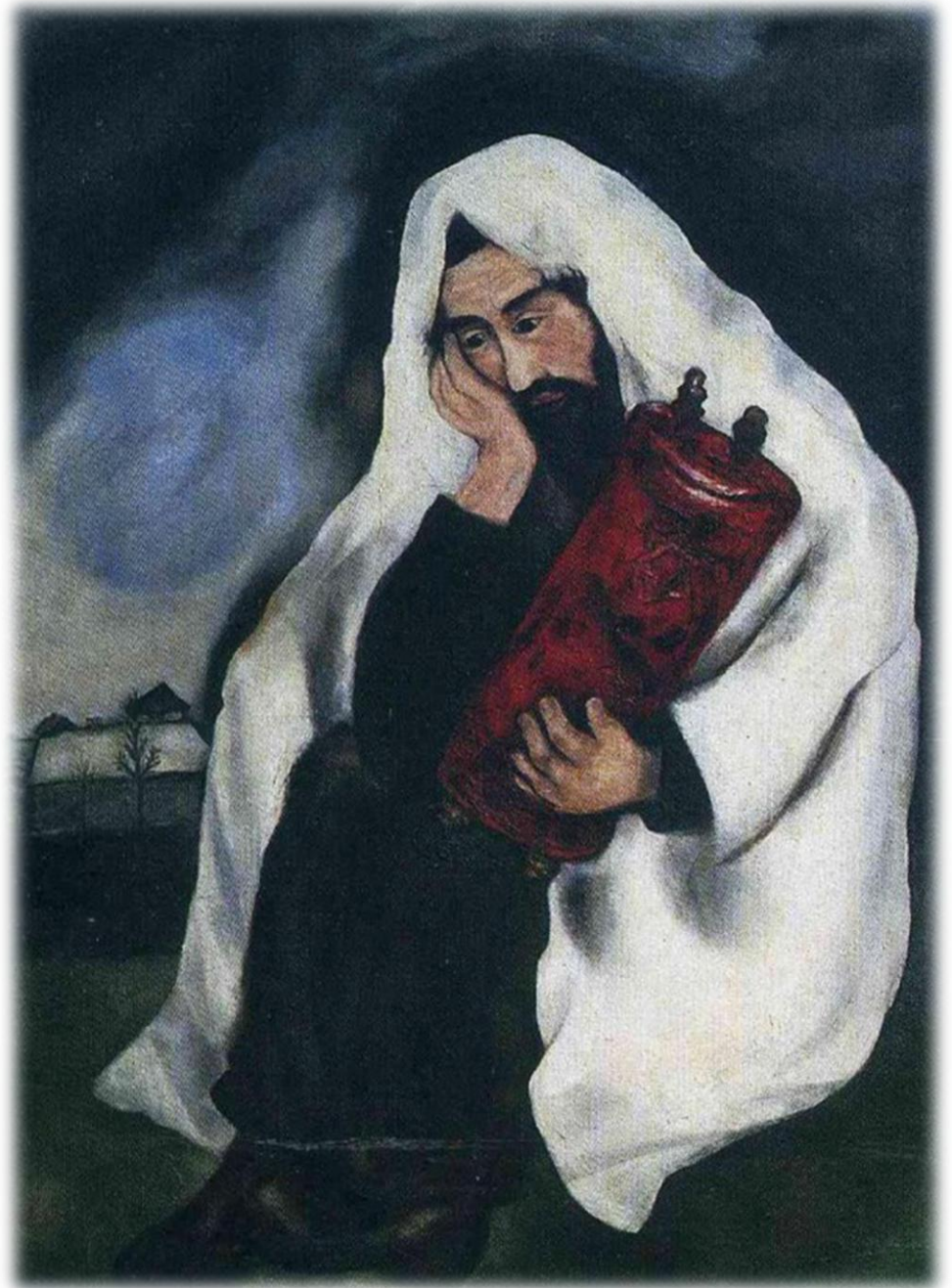
schept God de **mens**
door op de ***sjofar*** te ***blazen***.

De sjofar klinkt ook..

Bij **Jom Kippoer** (de tiende dag van het jaar)

= de dag van de **herscheping** van de **mens**

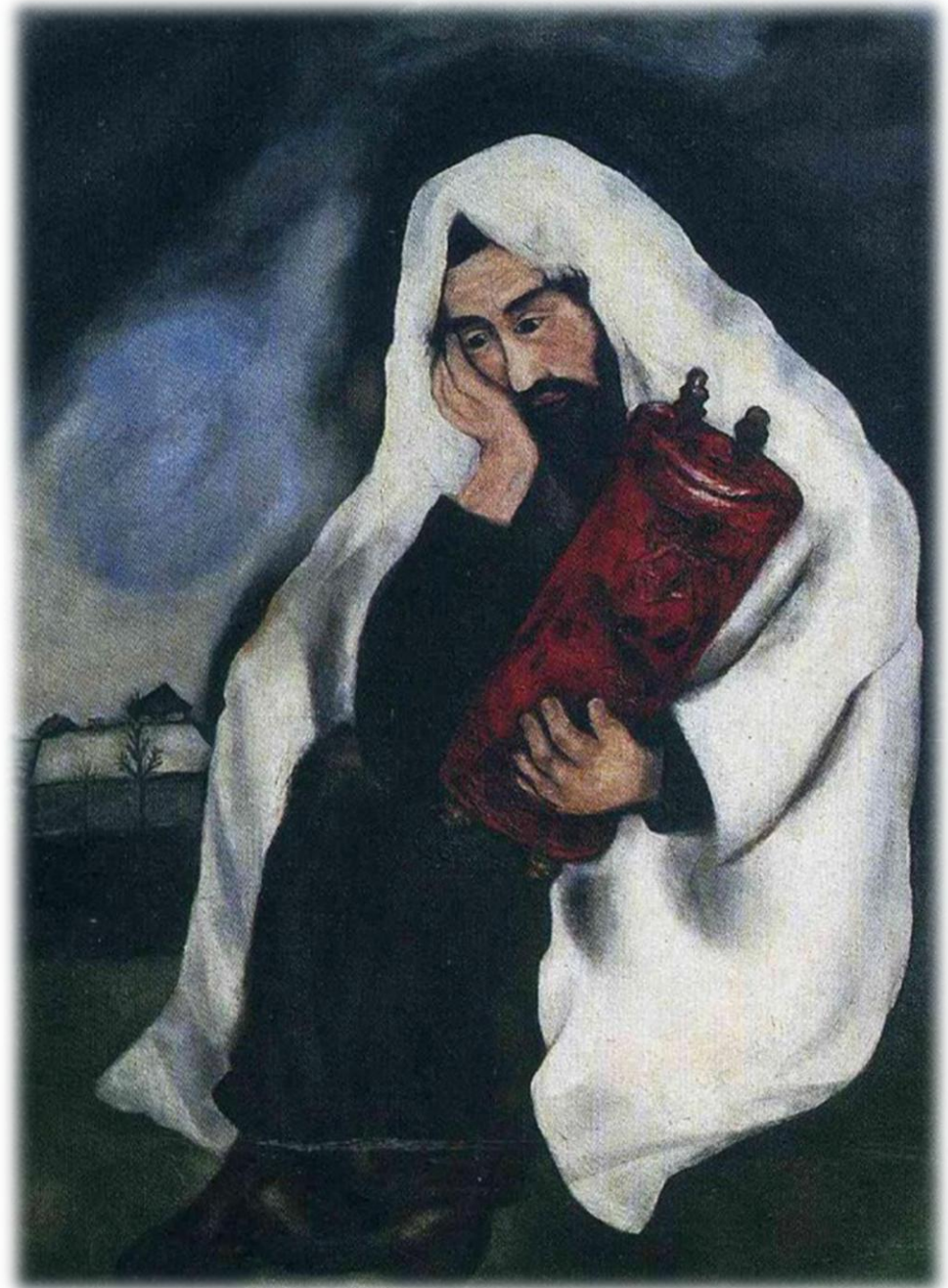
Met **Jom Kippoer** dragen de joden hun **witte doodskleden**.

Met **Jom Kippoer** dragen de joden hun **witte doodskleden**.

Aan het einde van de dienst klinkt de ***sjofar***.

Dan **staan** ze **op** uit de **dood**.

In de **Jom-Kippoer**-dienst klinkt **één** lang aangehouden **sjofar-toon**.

Dat is de **theqia**:

'Gods spreken als een **éénheid**.'

Door zo te spreken **schept** God **de nieuwe mens**.

Hetzelfde gebeurt bij de *Sinai*.

Ook daar klinkt de **ene**, lang aangehouden toon van de **sjofar**.

Ook daar spreekt God als een **éénheid**.

Ook daar **schept** God **de nieuwe mens**.

Dat doet Hij als Hij de "**Tien Woorden**" als een **éénheid** uitspreekt.

(2) Gods spreken als veelheid

De tweede maal **breekt** God die **éénheid** tot WOORDEN en LETTERS..

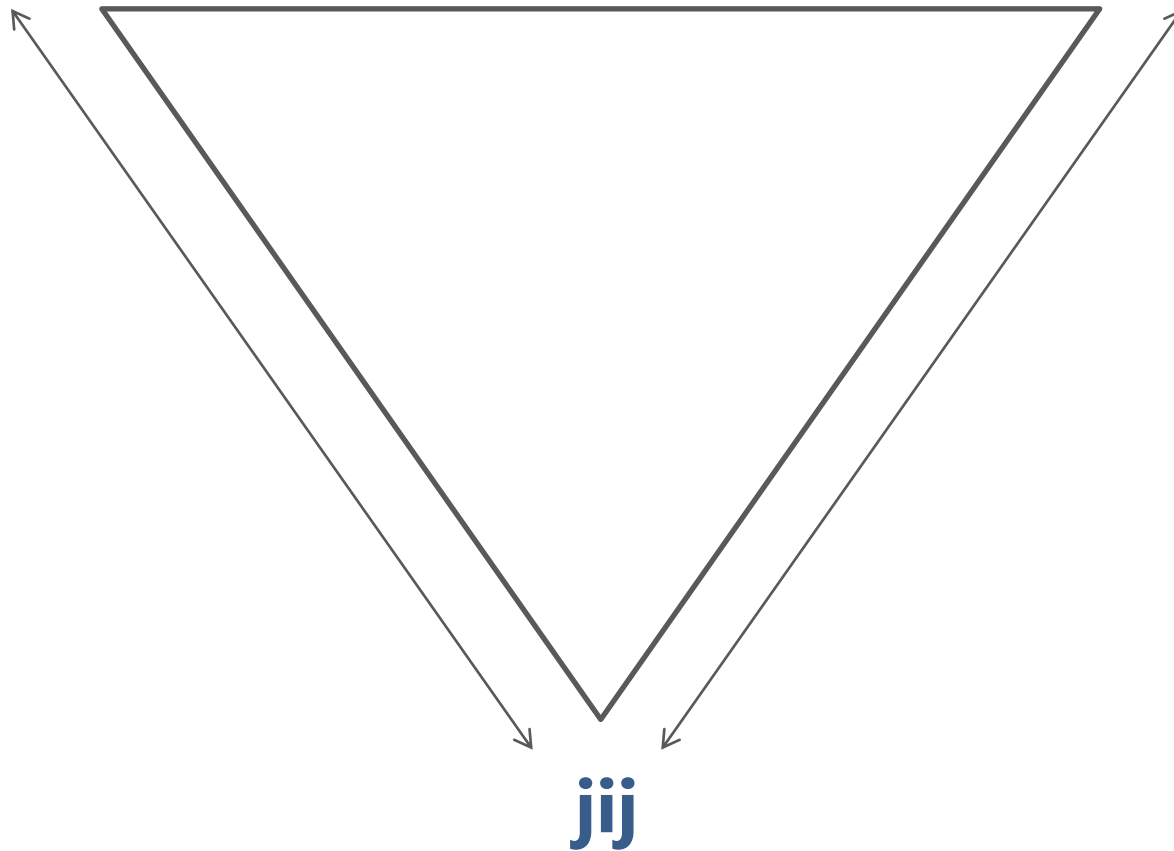
om ze voor ons **begrijpelijk** te maken.

(2) Gods spreken als veelheid

we lopen dan wel het risico om de **éénheid** uit het oog te verliezen

De drie "polen" van de **Tien Woorden**:

jouw God ← → **je medemens**

De **Tien Woorden** bestaan uit “twee maal vijf stukjes tekst”

De eerste vijf stukjes tekst gaan over
“**jij**” en “**jouw God**”.

De tweede vijf stukjes tekst gaan over
“**jij**” en “**je medemens**”.

Vijf stukjes tekst over “jij” en “jouw God”:

1. ‘Ik ben **HIJ-DIE-MET-JE-IS**, jouw **God** (..)’
2. ‘Niet zijn er voor **jou** goden die volgen op **Mijn** gezicht (..)’
3. ‘Niet draag **je** de naam **HIJ-DIE-MET-JE-IS**, **jouw God**, naar de vernietiging (..)’
4. ‘Herinner **je** de dag van de terugkeer (..)’
5. ‘Hecht gewicht aan **je** vader en **je** moeder (..)’

Vijf stukjes tekst over “jij” en “jouw medemens”:

6. ‘Niet moord **je**.’

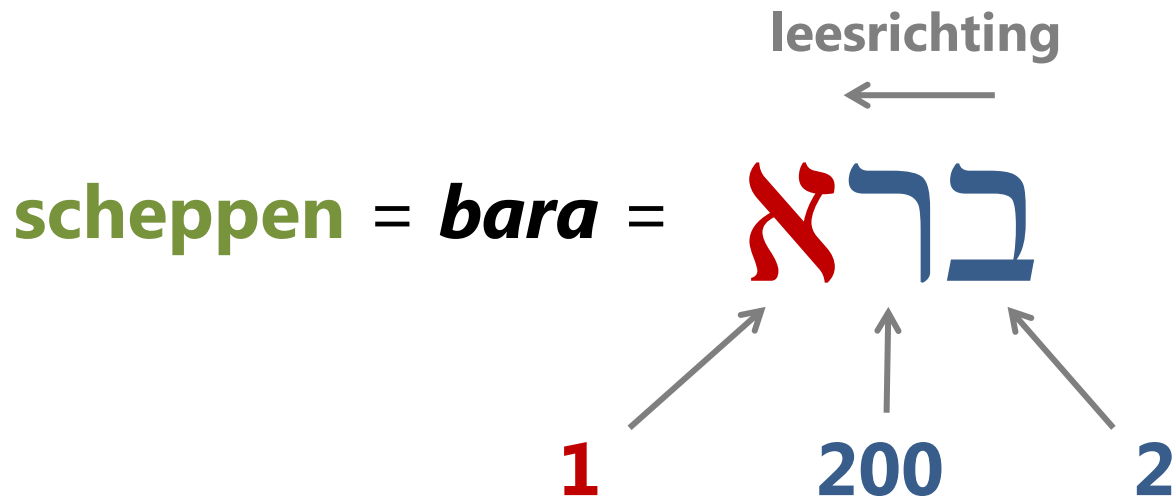
7. ‘Niet pleeg **je** overspel.’

8. ‘Niet steel **je**.’

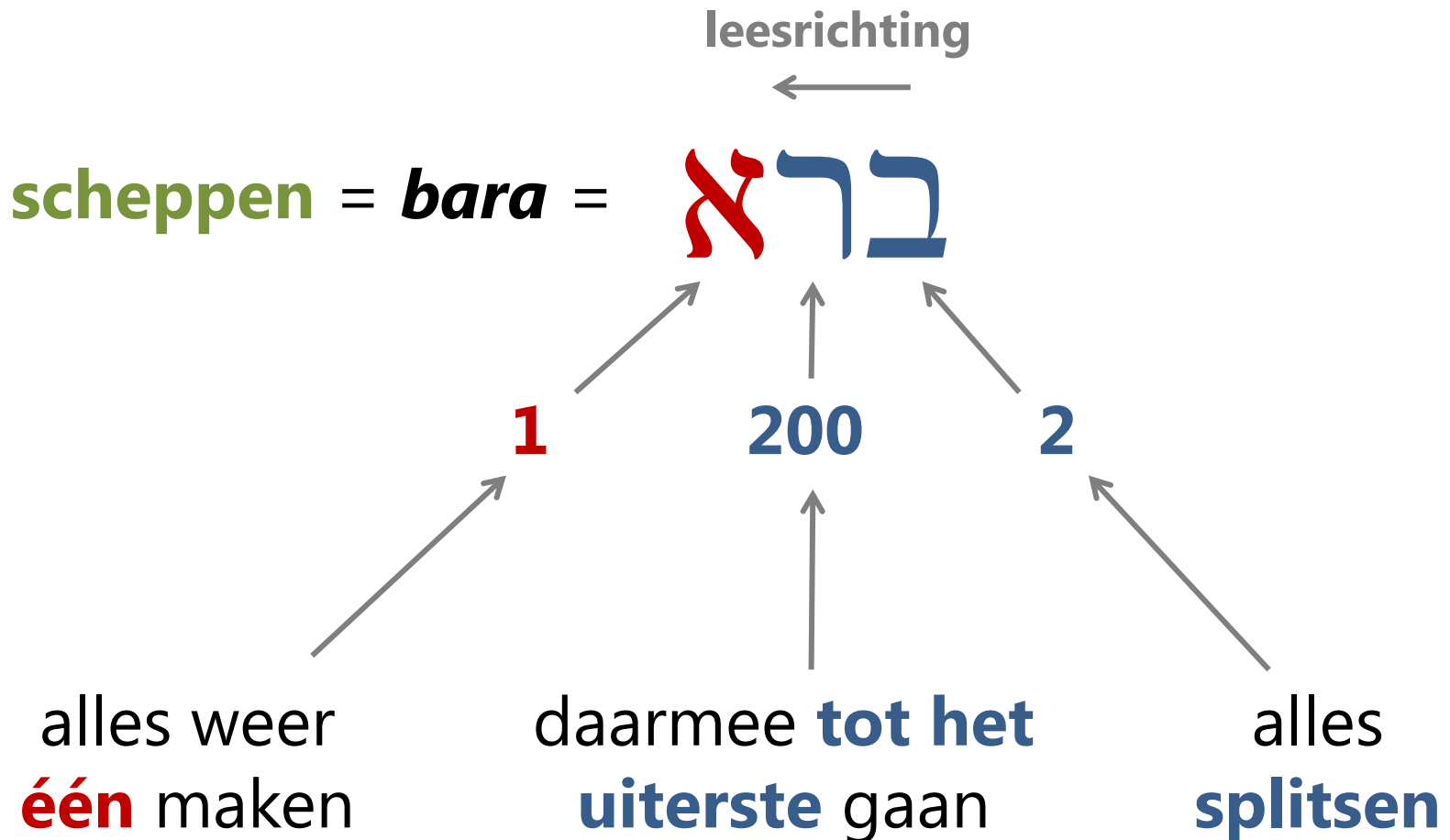
9. ‘Niet antwoord **je je medemens** met een gelogen bewijs.’

10. ‘Niet begeer **je** het huis van **je medemens** (..)’

Met deze stukjes tekst schept God de nieuwe mens

Met deze stukjes tekst schept God de nieuwe mens

Tweemaal “tien woorden”

In **Genesis 1**
staat **tien** keer dat
God iets **zegt**:

Daarop volgt steeds
een “**scheppings-**
woord”.

Daarmee **schept** God
de wereld.

Tweemaal “tien woorden”

In **Genesis 1**
staat **tien** keer dat
God iets **zegt**:

Daarop volgt steeds
een “**scheppings-**
woord”.

Daardoor **schept** God
de wereld.

In **Exodus 20:1**
staat **één** keer dat
God iets **zegt**:

Wat volgt zijn de
“**tien woorden**”.

Daardoor **schept** God
de nieuwe mens.

Het eerste woord van **Genesis 1**

leesrichting

בְּרֵאשִׁית

bəresjieth

'in (het) begin'

de eerste letter

is

beth

is

2

Alles wat volgt in **Genesis** staat in het teken van de **tweeheid**

Hemel, licht, enz.

Aarde, duisternis, enz.

Alles wat volgt in **Genesis** staat in het teken van de **tweeheid**

Hemel, licht, enz.

“Levensboom”

Adam

Abel

Sem

Abraham

Izak

Jakob

Juda

Aarde, duisternis, enz.

“Kennisboom”

Eva

Kain

Cham

Lot

Ismaël

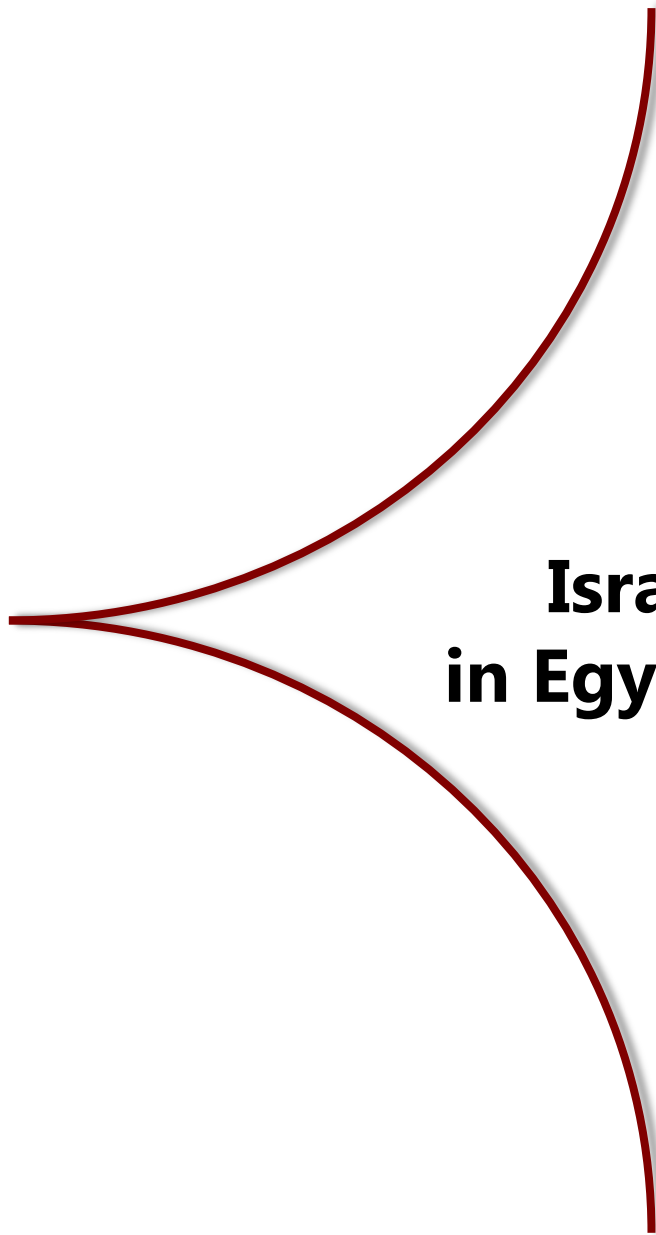
Esau

Jozef

God

**Israël
in Egypte**

Genesis -----> Exodus

Egypte = **M**itsràjim

leesrichting

מִצְרַיִם

מ

= "de tijd"

צַר

= benauwdheid, angst

יַם

= "tweevoud"

'De periode
waarin je bang
bent dat alles
twee is en twee
blijft'

Gevangen zijn in Mitsràjim *wil zeggen:*

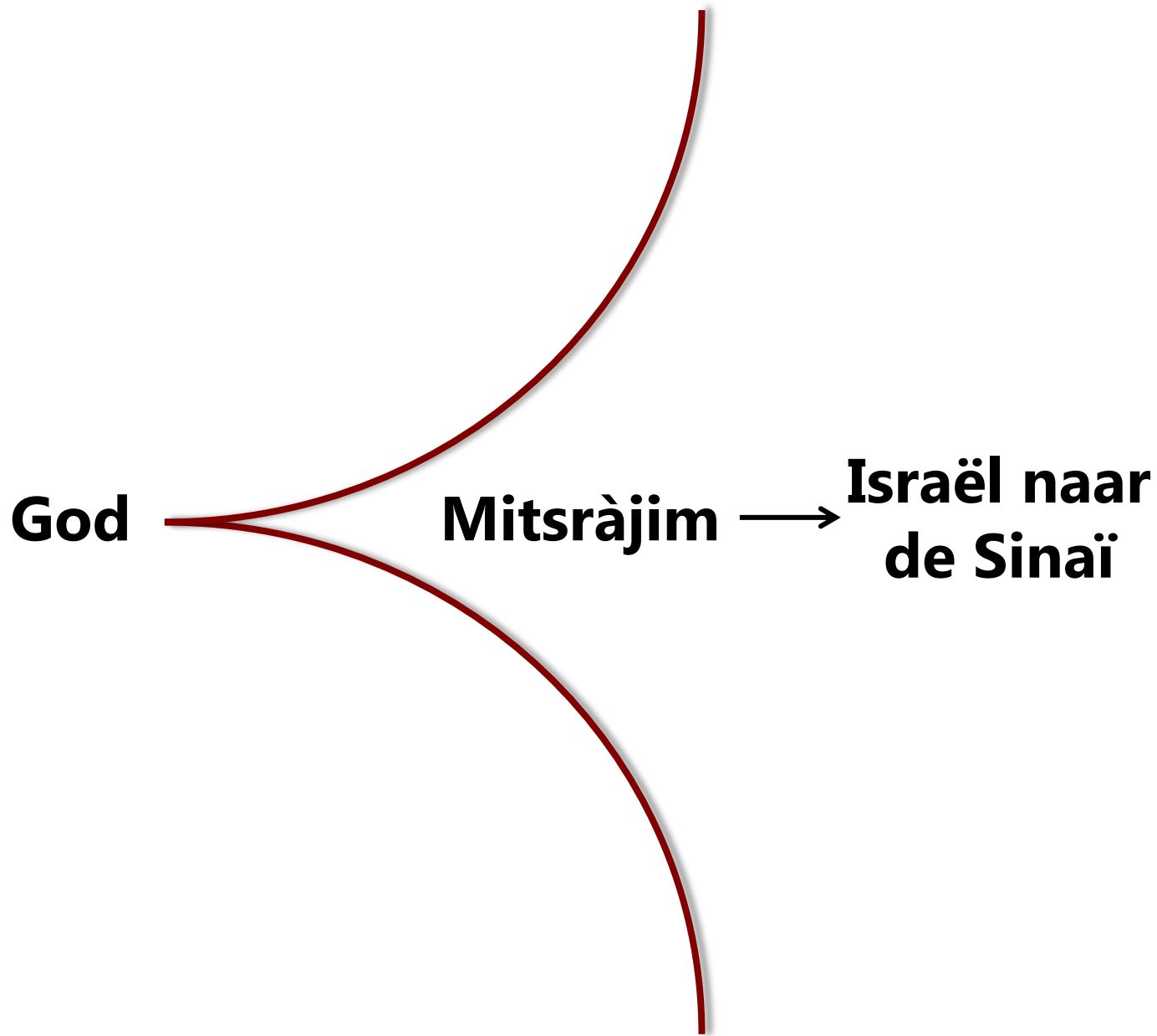
Bang zijn dat er **twee** zijn die **nooit bij elkaar** kunnen komen

Gevangen zijn in Mitsràjim *wil zeggen:*

Bang zijn dat er **twee** zijn die **nooit bij elkaar** kunnen komen

Bevrijd zijn uit Mitsràjim *wil zeggen:*

Vertrouwen krijgen dat de **twee één** zullen worden

Genesis -----> **Exodus**

Dan komen we bij de Sinai terecht

We zijn aanbeland bij **Exodus 19**

Eerste woord
van *Genesis 1*:

'In het begin'

leesrichting

בְּרֵאשִׁית

bəresjieth

Eerste woord
van *Exodus 19*:

'In het nieuwe'

leesrichting

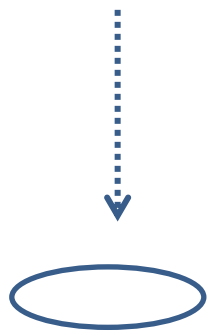

בְּחֹדֶשׁ

bàchodèsj

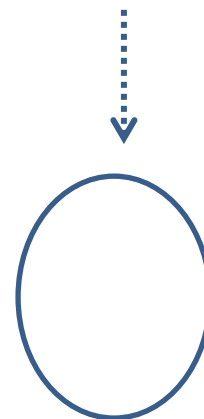
De toestand in
Genesis 1:

bəresjieth

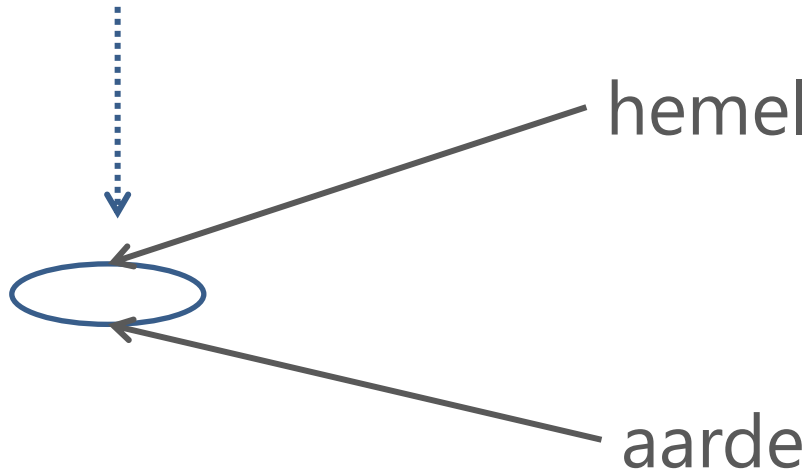
De toestand in
Exodus 19:

bàchodèsj

**De toestand in
*Genesis 1:***

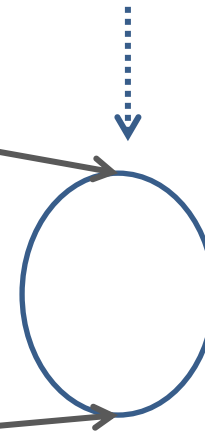
bəresjieth

**De afstand
tussen de twee
is het *kleinst***

**De toestand in
*Exodus 19:***

bàchodèsj

**De afstand
tussen de twee
is het *grootst***

Scheppen

leesrichting

scheppen = *bara* =

אָבַרָא

1

200

2

de toestand
in *Exodus 19*

de toestand
in *Genesis 1*

Dan is de **kloof** het **grootst** en gaat God de **twee één** maken.

Hij doet dat door de "**Tien Woorden**" uit te spreken. Dat gebeurt in **Exodus 20**.

De "**Tien Woorden**" beginnen met het woord ***anochi***:

leesrichting

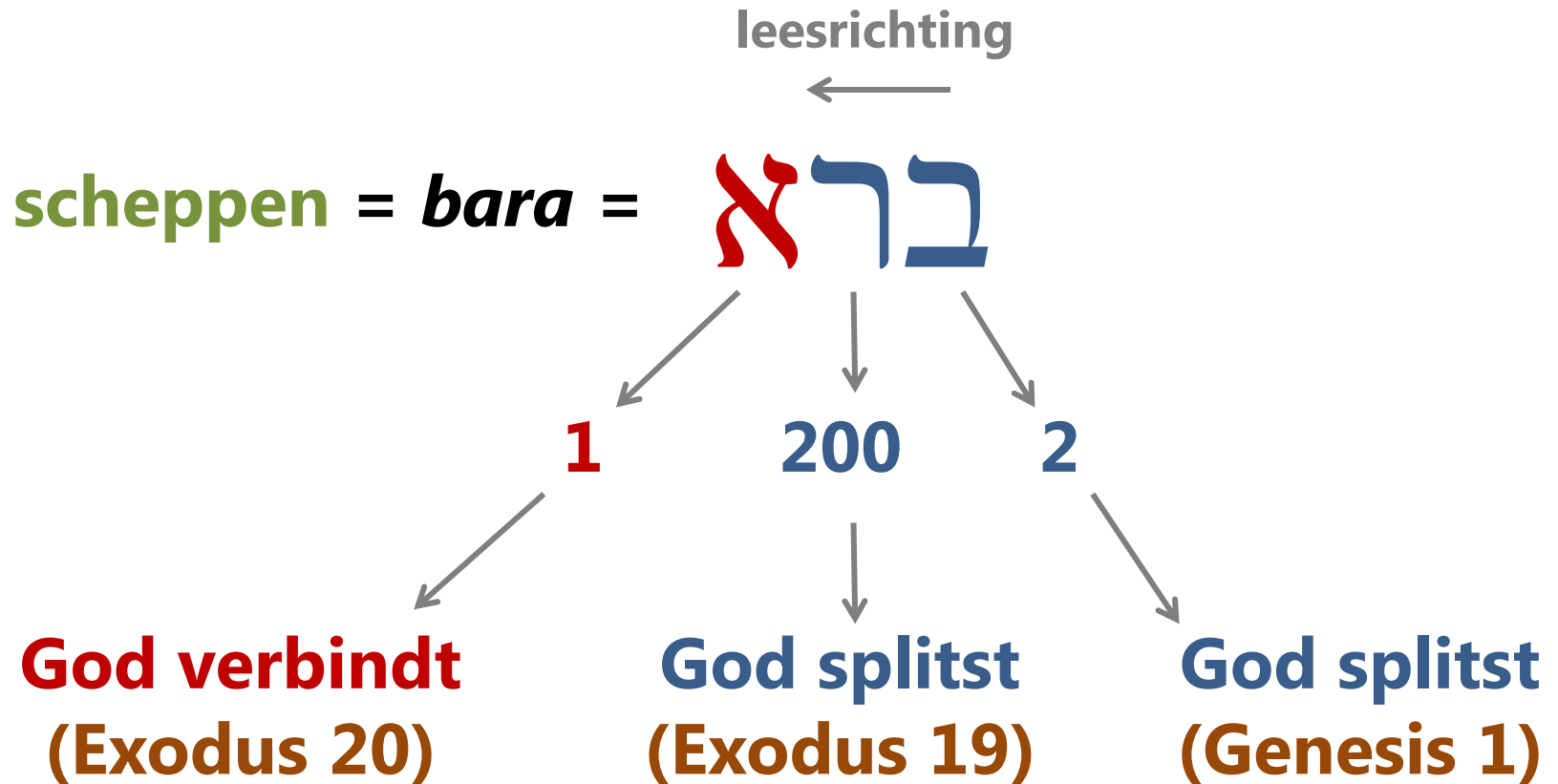

אֲנֹכִי

1

De schepping is nu klaar

Woord 1

Exodus 20:2

Ik ben

“HIJ-DIE-MET-JE-IS”

jouw God

die **jou** naar buiten laat komen
uit het land van angsten,
uit het slavenhuis

Woord 1

Exodus 20:2

God
spreekt
jou
aan

→ **Ik** ben

"HIJ-DIE-MET-JE-IS"

→ **jouw God**

→ die **jou** naar buiten laat komen
uit het land van angsten,
uit het slavenhuis

Ik

leesrichting

אֲנִי

= anochi = **ik**

אני

= ani = **ik**

Ik

leesrichting

אֲנִי

= anochi = **ik**

אני

= ani = **ik**

אין

= ain = **niets**

ik is
een "**niets**"

Verhaal uit de joodse mystiek

Voordat God gaat **scheppen**, is Hij **ain sof**, het 'grenzeloze'.

Zo kan er echter geen **schepping** komen.

Daarom trekt Hij zich terug om ruimte te maken voor de **schepping**. Hij wordt een **ain**, een 'niets'.

In de **Tien Woorden** trekt Gods **Ik** zich terug..

om ruimte te maken voor **jou**.

Ik

=

ani

=

leesrichting

אני

jij

=

àthah

=

leesrichting

אתה

Ik

=

ani

=

leesrichting

אני

jij

=

àthah

=

leesrichting

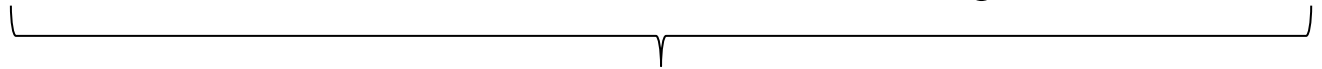
אתה

einde van de weg
(ver van God)

begin van de weg
(bij God)

Ik leg je **niets**
in de weg

je bent vrij om
de **hele weg** te gaan

“HIJ-DIE-MET-JE-IS”

leesrichting

יהוה

Hij die is

*niet **Hij** die “ergens ver weg” is
maar **Hij** die bij jou is “als je je weg gaat”*

“HIJ-DIE-MET-JE-IS”

leesrichting

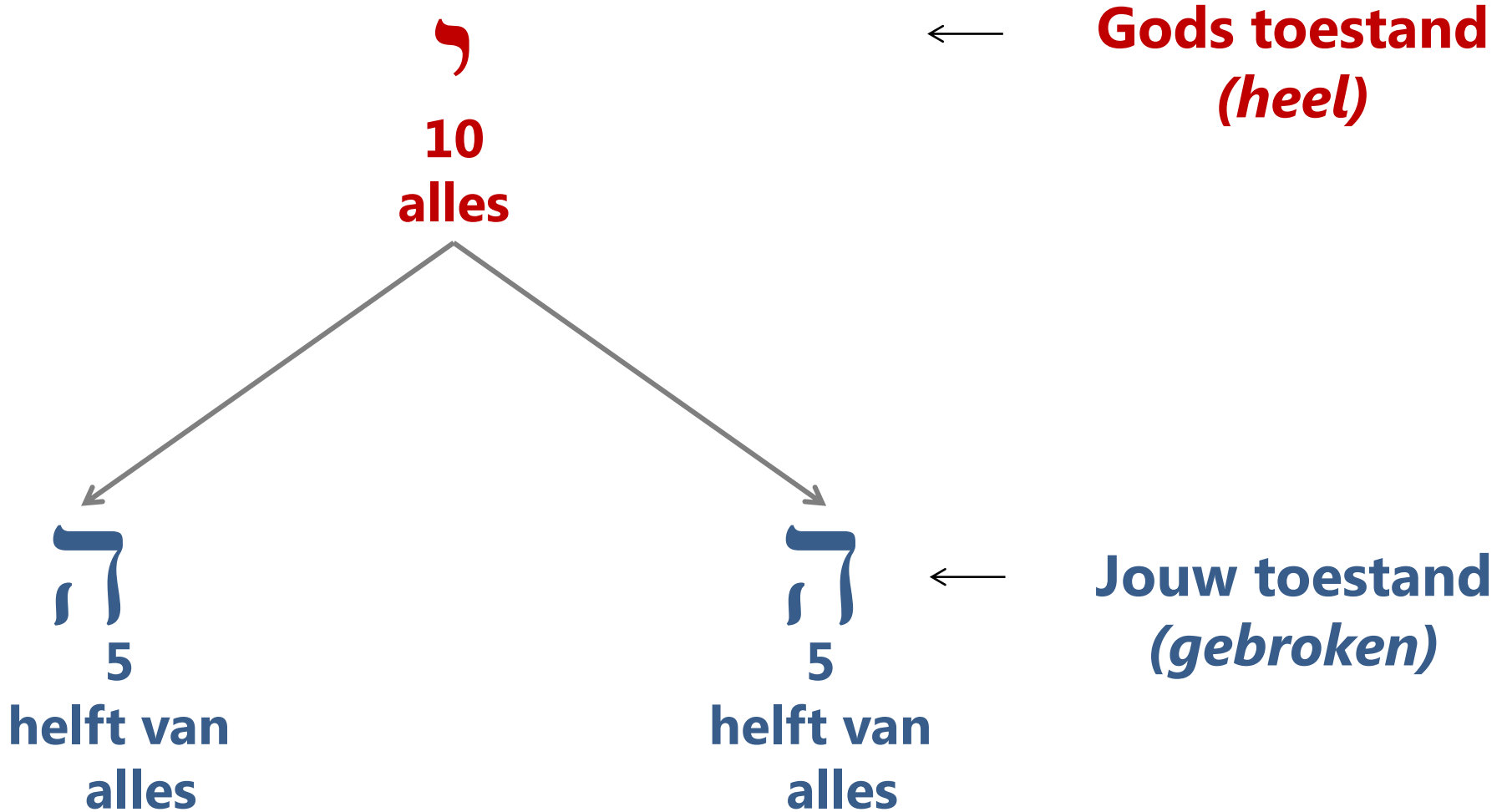
יהוה

Hij die is

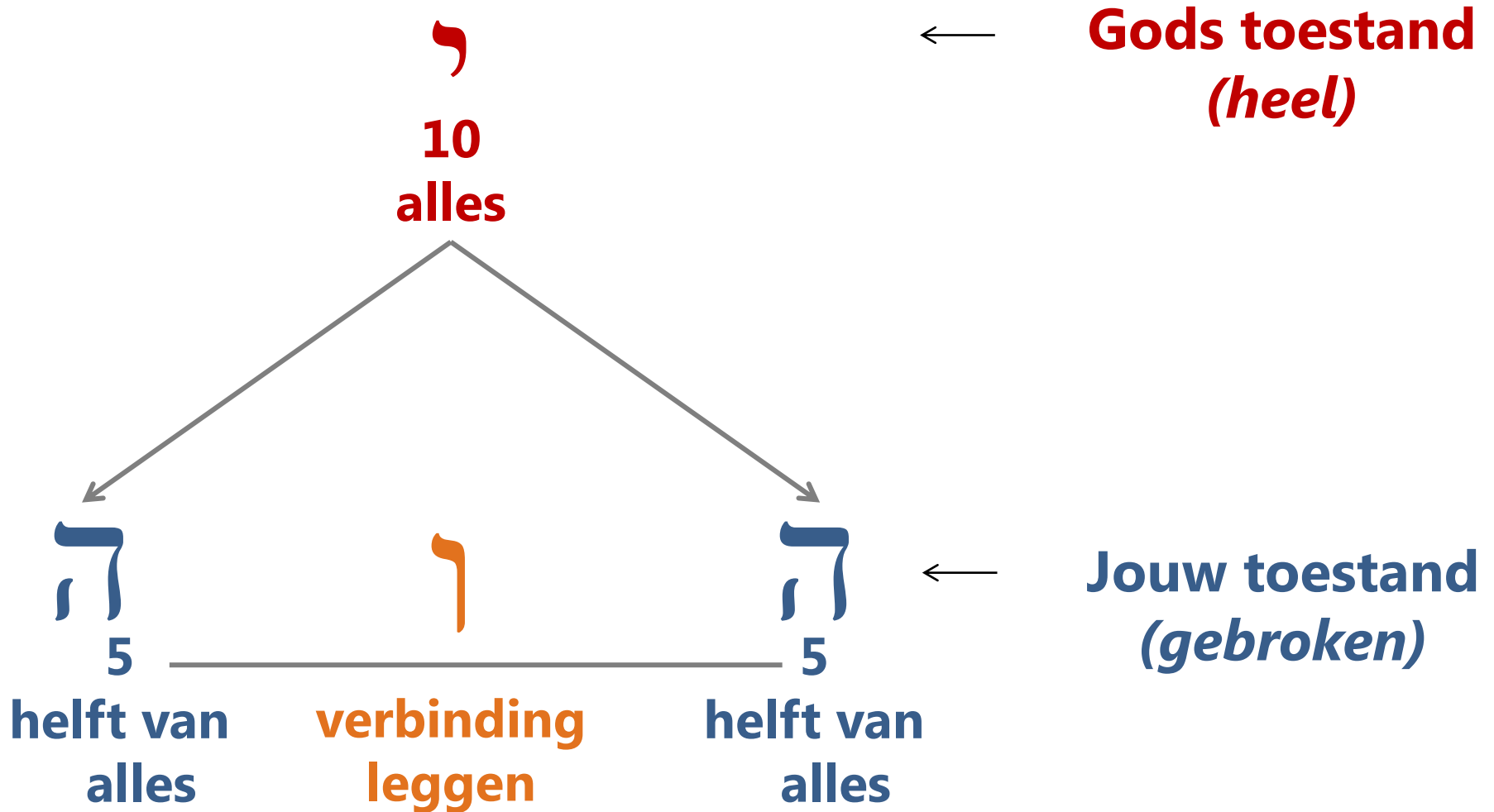
*niet **Hij** die “ergens ver weg” is
maar **Hij** die bij jou is “als je je weg gaat”*

en **jou** weer bij **Hem** terugbrengt

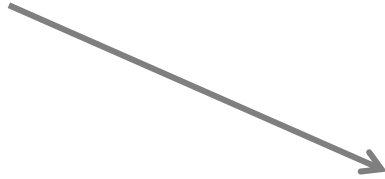
“Hij die in jouw toestand komt”

"en jou weer heel maakt"

God is **je** heelmaker

Woord 1
Exodus 20:2

Ik ben
“HIJ-DIE-MET-JE-IS”
jouw God

Woord 1

Exodus 20:2

God is **je** **heelmaker**

Hij haalt **je** uit de
toestand waarin **je**
niet meer **in**
heelheid **gelooft**

Ik ben
“**HIJ-DIE-MET-JE-IS**”
jouw **God**

die **jou** naar buiten laat komen
uit het land van angsten
uit het slavenhuis

Dat was **woord 1**.

Zo volgen er **nog 9 woorden**.

Met al die **woorden** maakt God je **heel**.

Hij **ZEGT** ze tegen je

Hij **SCHRIJFT** ze in je

God **schrijft** zijn **woorden** op twee “**platen**”

woord 6

woord 7

woord 8

woord 9

woord 10

woord 1

woord 2

woord 3

woord 4

woord 5

Een “plaat” is een loeàch

l`ach = ‘gezond, krachtig’

l`ach = ‘fris, vers, groen’

loeàch is dus iets dat **leeft**, iets dat **nieuw** is
en **nieuw** blijft.

De “**platen**” zijn je hart

Jeremia 31:33b:

‘Ik zal mijn **onderricht** geven in hun
binnenste
en in hun **hart schrijven**

God geeft je dit hart

Dat hart is heel

Ezechiël 11:19-20a:

geven zal Ik hun één hart..

..opdat zij in Mijn wetten wandelen

God geeft je dit hart

Dat **hart** is **heel**

Ezechiël 11:19-20a:

geven zal Ik hun **één hart**..

dat **hart** van **steen** zal Ik uit hun vlees
verwijderen,

een **hart** van **vlees-en-bloed** zal Ik hun
geven,-

opdat zij **in Mijn wetten wandelen**

Dat **hart** is **levend** en **zacht**

De platen zijn je “nieuwe hart”

Een hart dat **lief** kan **hebben**

Leviticus
19:18:

Liefhebben
zul je
je naaste,
zoals jezelf!

Deuteronomium
6:5:

Liefhebben
zul je
JHWH, je God,
met **heel** je **hart**,
met **heel** je ziel,
en met **al** je macht!

**God geeft je
een nieuw hart dat lief heeft**

je MEDEMENS

je GOD

woord 6

woord 7

woord 8

woord 9

woord 10

woord 1

woord 2

woord 3

woord 4

woord 5

Jouw
MEDEMENS

Jouw
God

1 Johannes 4:20b:

Wie zijn **broeder**, die hij ZIET, niet **LIEFHEEFT**,
Hoe kan hij **God LIEFHEBBEN**, Die hij NIET
GEZIEN heeft?

Wat is liefhebben?

àhàvah

=

אהבה

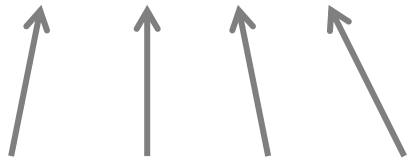
5 + 2 + 5 + 1 → 13

**Wat is
liefhebben?**

àhàvah

=

אהבה

5 + 2 + 5 + 1

13

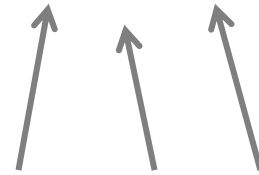

**Wat is
één?**

èchad

=

אחד

4 + 8 + 1

Liefhebben = één worden

Meer over
de Bijbel en het Hebreeuws
kun je vinden
op mijn website:

www.lodebar.net